

Klimatkommunernas yttrande över Miljözoner för lätta fordon

Remiss av TSV 2015-4545. Diarienummer: N2016/07396/MRT

Sammanfattning av Klimatkommunernas synpunkter

- Klimatkommunerna välkomnar förslaget att kommuner ges möjlighet att införa miljözoner för lätta fordon.
- Även klimatpåverkande utsläpp borde ingå
- Klimatkommunerna instämmer i utredningens förslag om att regeringen bör bestämma utsläppsreglerna för bilarna och kommunerna tar beslut om införande samt geografisk omfattning av zonerna.
- Miljözon klass 1 utvidgas till att även gälla lätta fordon med de i förslaget nämnda kriterierna för Miljözon klass 2, det vill säga Euro 6 för dieslar, Euro 5 för fordon som drivs med bensen, etanol eller gas.
- Miljözon klass 2 skärps och utformas till att särskilt gynna fordon med låga utsläpp, exempelvis gasbilar.
- Klimatkommunerna föreslår även att kriterierna skärps i takt med att tekniken utvecklas.
- Miljözon för tunga fordon borde utvecklas till att gälla även för arbetsmaskiner.
- Det bör utredas hur miljözonerna ska efterlevas. Klimatkommunerna ser positivt på att exempelvis se över hur parkeringsavgifter kan användas som reglering.

Förslaget

Trafik med tunga fordon som inte uppfyller särskilda utsläppskrav kan i dag begränsas i miljözoner. Transportstyrelsen har utrett hur personbilar, lätta lastbilar och lätta bussar ska kunna inkluderas i bestämmelserna. Myndigheten föreslår två nya miljözoner, klass 2 och klass 3.

Miljözon klass 2 omfattar personbil, lätt lastbil och lätt buss. Här krävs att fordon som drivs med diesel uppfyller kraven för Euro 6 och fordon som drivs med bensen, etanol eller gas uppfyller kraven för Euro 5.

Miljözon klass 3 omfattar personbilar, motorcyklar, mopeder klass I och lätta och tunga lastbilar och bussar. Här krävs att de lätta fordonen drivs med el eller vätgas och att de tunga fordonen drivs med el eller vätgas, eller är av typen elhybrid som uppfyller kraven för Euro 6.

Miljözon klass 2 förväntas bidra till förbättrad luftkvalitet fram till 2030. Efter 2035 kommer miljözon klass 2 att vara relativt verkningslös eftersom den svenska fordonsflottan då till stor del uppfyller kraven för zonen.

Miljözon klass 3 beräknas däremot bidra med en tystare och renare luft i stadsmiljön under längre tid.

Kommunerna ska även i fortsättningen reglera om var och när bestämmelserna om miljözoner ska gälla. Transportstyrelsen föreslår också att polisen ska övervaka att bestämmelserna efterlevs. Nya vägmärken ska bidra till kännedom om reglerna.

Klimatkommunernas synpunkter

Klimatkommunerna välkomnar förslaget att kommuner ges möjlighet att införa miljözoner för lätta fordon. Det är en av flera viktiga styrmedel som det är viktigt att kommuner får för att uppnå miljö- och klimatmål.

Transportstyrelsens uppdrag var att ta fram verktyg för att bättre bidra till att uppnå miljö kvalitetsmålen och de transportpolitiska målen. Inom uppdraget ingick det att svara på följande huvudfrågor:

- Hur kan personbilar, lätta lastbilar och lätta bussar inkluderas i miljözonsbestämmelserna?
- Hur kan miljözonsbestämmelserna användas för att premiera tysta och emissionsfria fordon, såväl lätta som tunga?
- Hur ska efterlevnaden säkerställas?

Flera kommuner arbetar målinriktat med att bli fossilbränslefria. Några exempel är Stockholm som ska bli fossilfria år 2040, Fossilbränslefritt Botkyrka senast år 2030 och Södertälje som ska bli en fossilbränslefri kommun 2030. De tydliga och ambitiösa målsättningarna är vägledande för samhällsutbyggnaden och planeringen av städerna. Det är därför märkligt att utredningen avgränsar miljözonerna till utsläppen av luftföroreningar med hänvisning till att utsläppen av klimatpåverkande gaser "har en global påverkan och det är oväsentligt var utsläppen sker". Rätt utformade kan miljözoner vara ett mycket kraftfullt verktyg för såväl den lokala luftkvaliteten som för Sveriges omställning till en fossilfri fordonsflotta.

Klimatkommunerna menar dessutom att miljözoner, framförallt om de införs i storstäder, kommer ge en betydande inverkan på fordonsmarknaden och vara ett viktigt incitament för tillverkning och försäljning av fossilbränslefria fordon. Redan idag ställer många av Klimatkommunernas medlemmar krav på sina egna inköp av fordon för att minska utsläppen exempelvis har Region Skåne och flera av de skånska kommunerna antagit målet att bli fossilbränslefria till 2020, genom utmaningen 100 % fossilbränslefritt Skåne 2020. Tillkommer möjligheten att införa miljözoner för lätta fordon, är det troligt att fler kommuner antar ambitiösa mål.

Ett sätt att ta ett helhetsgrepp och göra införandet av miljözoner till ett styrmedel som kommuner verkligen behöver, är att utvidga Miljözon klass 1 till att även gälla lätta fordon med de i förslaget nämnda kriterierna för Miljözon klass 2, det vill säga Euro 6 för dieslar, Euro 5 för fordon som drivs med bensin, etanol eller gas. Miljözon klass 2 skärps och utformas således till att särskilt gynna fordon med låga utsläpp, exempelvis gasbilar.

Klimatkommunerna instämmer i utredningens förslag om att regeringen bör bestämma utsläppsreglerna för bilarna och kommunerna tar beslut om införande samt geografisk omfattning av zonerna. Det ger kommunerna möjlighet att anpassa zonerna till områden där kollektivtrafik, gång och cykel är de bästa transportsätten.

Klimatkommunerna föreslår även att kriterierna skärps i takt med att tekniken utvecklas. Vidare borde miljözon för tunga fordon utvecklas till att gälla även för arbetsmaskiner.

Efterlevnad

Utredningen föreslår att Polismyndigheten ska övervaka efterlevnaden. Om det visar sig att efterlevnaden blir låg föreslår utredningen att återkomma och dessutom generellt se över bestämmelserna om parkering. Klimatkommunerna menar att det redan nu behövs ytterligare utredning för att säkerställa att miljözonerna får önskade effekter och ser positivt på att exempelvis se över hur parkeringsavgifter kan användas som reglering.

Om Klimatkommunerna

Klimatkommunerna är en förening med 36 kommuner och en region som medlemmar. Medlemmarnas klimatarbete ligger i framkant i Sverige och världen, med tuffa klimat- och energimål och ambitiösa åtgärder.

Klimatkommunernas övergripande syfte är att minska utsläppen av växthusgaser i Sverige genom erfarenhetsutbyte, påverkansarbete och spridning av goda exempel. Vi är en pådrivande aktör för det nationella klimatarbetet genom att lyfta fram vilka möjligheter, hinder och drivkrafter som har betydelse för arbetets resultat.

För styrelsen

Karin Thomasson, ordförande i Klimatkommunerna